

1 oktober 2026

Ordet är dig nära

Den här hösten har Bibeln varit ovanligt närvarande i offentligheten. I såväl etablerad media som i sociala medier och på enskilda skribenters plattformar pågår samtalet kring Bibeln. Vad menar vi med att Bibeln är Guds ord? Hur förhåller sig den särskilda uppenbarelsen av Fadern, Sonen och Anden som räcks oss genom den hebreiska bibeln och Nya testamentet till den allmänna uppenbarelsen av Gud som alltings vara? Vad innebär det att texten är inspirerad av Gud, men skriven av människor?

Svenska Bibelsällskapet har den gångna veckan presenterat nyöversättningen av Nya testamentet, NT 2026, som ger läsaren en ny språkdräkt med delvis andra betoningar än NT81.

För oss som kommunitet räcks oss flera publikationer och mötesplatser med Ordet i centrum den här hösten.

Det senaste numret av tidskriften Pilgrim, nr 3 årgång 33, har temat *Tåg och läs*. Här möter vi flera nyanser av den monastiska praktiken av den idisslande läsningen, ofta benämnd *lectio divina*.

Silentium förlag – som är kommuniteten närstående – har gett ut en fenomenal översättning av Marilynne Robinsons *Genesis*, med förord av biskop Erik Varden. För översättningen står Peter Halldorf och Andreas Nordlander, som var en av de första bröderna att utforska kommunitetsliv på Nya Slottet under 90-talets andra hälft.

Erik Varden beskriver *lectio divina* med en vardagsnära bild:

I klostret lärde jag mig att närma mig Bibels på ett annat sätt. Först genom tålmodig *lectio divina* vilket helt enkelt handlar om att förbli nedsänkt i Ordet, att ligga i blöt där som en lerig overall i en hink med tvättmedel och vatten. Låta enzymerna göra sitt. (*Genesis* s. 6)

Kommunitetens årliga retreat och samtalsdagar i Monastero di Bose ägde rum den gångna veckan. I mötet med systrarna och bröderna i Bose påminns vi alltid om hur Ordet tydligt utgör centrum för den spiritualitet som odlas på platsen. Här är den dagliga *lectio divina*, läsningen av evangelierna, själva andningen i gemenskapen, och tideböerna – som ju till största delen utgörs av Bibelns ord – hjärtslagen.

Läsning och bön.

På tal om Bose vill jag göra er uppmärksamma på att komunitetens grundare Enzo Bianchi gick ur tiden den 1 september 83 år gammal.
Läs Peter Halldorfs minnesord på Fastebloggen 4 september.

Själv kommenterade jag Enzos arv i tidningen Dagen:

- Akademiledamoten Gunnel Vallquist beskrev sitt första besök i Bose med orden ”djupt traditionellt, djärvt nyskapande”. Det säger väldigt mycket om varför den komunitet som Enzo Bianchi startade blivit en sådan avgörande inspiration för oss.
- När kvinnor och män från olika kyrkofamiljer gestaltar en gemensam väg som djupt förenar Ordet och bordet, arbetet och vilan, studierna och festen, visar de på en hållbar väg som är förebildlig. Ett av Enzos stora bidrag är uppmuntran att be med Bibeln genom *lectio divina*, säger Jonas Eveborn till Dagen.

*

Jag minns med värme ett av mina första möten med biskop Martin Lönnebo. Med sin resliga gestalt slog han sig ned vid ett av de runda borden i de låga läderfåtöljerna i biblioteket på Nya Slottet i Bjärka-Säby tillsammans med oss bröder som då levde i komuniteten. Han kom att tala om den för tiden så vanliga formen av debattprogram på TV. En programledare. Publik. Ett hett ämne, två kombattanter som stod på var sin sida i frågan. Högljudda ord där debattörerna avbröt varandra snarare än talade till punkt. Den nyligen avslutade valrörelsen i Sverige har visat prov på liknande format och tongångar.

I kontrast till debatten uppmuntrade biskopen oss bröder att tänka att det i stort sett alltid går att bemöta den andre med orden och hållningen:

- Det ligger något i vad du säger!

I en debatt, menade han att de olika parterna är mer upptagna av att övertyga sig själva och andra om att det absolut inte ligger någonting i vad den andre säger.

I nyss nämnda tidningen Dagen pågår i dagarna replikväxlingar under vinjetten: Debatt | Guds ord.

Även om debattformatet lämnar mer att önska när det gäller att närma sig varandras perspektiv i ett så mångbottnat ämne som bibeltolkning och trons innersta vandring, tycker jag i grunden att det är mycket välkommet att samtalet om Bibeln lever. Många bidrag har varit både välformulerade och klargörande.

Jag skall inte med det här brevet lägga mer ved på debattens brasa men förhoppningsvis blåsa på den glöd som värmer och manar oss att låta Ordet vara oss så nära att det blir oss till avgörande hjälp i livets olika skiften. Från förklaringsbergets höjd till dödsskuggans dal.

Femte Mosebok kapitel 30 talar om lagen som vare sig är ouppnåelig eller ofattbar för oss: ”Nej, dess ord är mycket nära dig, i din mun och i ditt hjärta, och därför kan du följa den.” (V 14).

Med ord ur samma bok svarar Jesus djävulen när han i öknen sätter Jesus på prov och vill få honom att lämna sin mänsklighet och ta en genväg genom att göra stenar till bröd:

”Jesus svarade: »Det står skrivet: Människan skall inte leva bara av bröd, utan av varje ord som utgår ur Guds mun.« (Matt 4:4).

Genom evangelierna – ”så som de har berättats för oss”, som Lukas inleder sin återgivning – blir det tydligt att läsningen av Ordet präglar Jesu liv och undervisning på ett sådant sätt att det inte går att dra någon tydlig gräns mellan var det första testamentet slutar och Jesu egna ord tar vid.

Av det Jesus säger genom de fyra evangelierna utgörs ungefär en tiondel av direkta citat ur den hebreiska Bibeln. Ännu oftare knyter Jesus an till bibliska sammanhang genom hänvisningar, ett slags ekon till den stora berättelsen och indirekta referenser. Han använder tankemönster och bilder där han förutsätter att åhörarna är väl bevandrade i Ordet.

Jesus befinner sig många gånger i dialog – eller är det rent av debatter – med skriftlärda och fariséer. Mycket tyder på att han gör det ur ett inifrånperspektiv. Alltså att Jesus själv räknades till fariséerna med titeln rabbin vilket förutsatte

mångåriga studier av den hebreiska kanon. Han inleder ofta en konversation med ”Ni har hört att blivit sagt”, eller ”Det står skrivet”...

Genom det regelbundna bönelivet i synagogan och templet vet vi att Psaltaren utgör en grundton i Jesu böneliv. Han citerar Psaltaren mer än någon annan bok eller profet.

Även om det är av stort intresse att utforska den historiske Jesus kan vi genom evangeliernas återgivningar också se att försöken att närma sig Jesus helt skild från Bibelns ord vore som att bevittna en fisk som sprattlar på torra land i stället för att se den simma fritt i oceanen.

Det vatten Jesus rör sig i är det första testamentets språk och symbolvärld.

Ett mycket intressant exempel på ett synnerligen kreativt bibelbruk är den bön som författaren till berättelsen om Jona låter flöda ut Jonas mun då han befinner i det djupaste av mörker.

Ja, går det tänka en mer utlämnad plats för en människa än att befinna sig längst in i buken på en valfisk långt ned i djupet under havets yta. Denna till synes unika situation till trots, ställer sig Jona frågan: Hur har Gud handlat förut? Hur har människor talat till den Gud som hör de förtrycktas böner? Gud som räddat den som är i nöd. Likt en nutida digital genomsökning av en stor textmassa skannar Jona, i sitt inre, av det han själv läst – eller troligare hört – av Guds ord.

Så stämmer han in i en bön som vittnar om identifikation även för en person som befinner sig i valfiskens djup:

Jag ropade till Herren i min nöd
och han svarade mig.
Ur dödsrikets inre steg mitt rop
och du hörde min röst.
Du slungade mig i djupet, mitt i havet,
där strömmarna fångade mig.
Alla dina brottsjöar
slog samman över mitt huvud.
Jag tänkte: Jag har fördrivits från dig.
Får jag se ditt heliga tempel igen?
Vattnet slöt sig om min strupe,
djupet fångade mig.
Sjögräs snärjdes kring mitt huvud
där nere vid bergens rötter.

Jag sjönk till det land vars portar
skulle reglas bakom mig för evigt.
Men du gav mig liv, o Herre, min Gud,
och förde mig upp ur graven.
Då mina krafter sinade
vände jag mig till Herren.
Min bön nådde dig,
nådde ditt heliga tempel.
De som dyrkar falska gudar
överger sin trofaste hjälpare.
Men jag skall offra åt dig under lovsång
och infria mina löften.
Räddningen kommer från Herren.

Här väver Jona samman en unik bön med trådar och ordremsor hämtade ur åtminstone elva olika versar ur Psaltaren och Klagovisorna, och det inom de tio versar som bönen rymmer.

För den som kräver en bokstavstrogen återgivning av det som står skrivet lämnar Jonas bön mer att önska. Här har det klippts och klistrats och russinen har tagits ur kakan.

För den som desperat ropar ur avgrunden – ja ur själva dödsriket – och behöver ord som bär i nödens stund utgör Jonas bön däremot mönster för hur det levande Ordet kan införlivas på livets alla områden. Det finns ingen erfarenhet av vad det är att vara människa som är bortom bönen möjligheter. Jona har inte förklarat Ordet i dess bokstavliga innebörd; han har blivit förklarad av den stora berättelsen om hur Gud kommit den nödställda nära, och i det här fallet också räddad.

Jonatecknet förebådar Jesu död och tycks utgöra en viktig tolkningsnyckel för Jesus själv när han svarar de skriftlärda och fariséerna som avkräver honom ett tecken:

Matt 12:39-40

Han svarade: »Detta onda och trolösa släkte kräver ett tecken, men det skall inte få något annat tecken än Jona-tecknet. Ty liksom profeten Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter skall Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter«.

Jona inspirerar Jesus på flera plan. Är det inte en liknande bön vi bevittnar när Jesus själv är på randen till dödsriket och stämmer in i Psalm 22?

Den återges i Matteusevangeliet med meningen som inleder Psalm 22:

”Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?”

Därmed syftar Jesus till psalmen i dess helhet. Ungefär som när vi säger att vi skall be ”Vår Fader” och menar hela Herrens bön.

Längre fram i Psalm 22 läser vi:

Jag rinner bort likt vatten som slås ut,
benen lossnar i min kropp,
mitt hjärta är som vax,
det smälter i mitt bröst.
Min mun är torr som en lerskärva,
tungan klibbar vid gommen.
Du lägger mig i gravens mull.
Hundar samlas runt mig,
jag omringas av en hord av våldsmän.
Händer och fötter är skrumpnade,
jag kan räkna varje ben i min kropp.
De står där och stirrar på mig,
de delar mina plagg emellan sig,
de kastar lott om mina kläder.
Men du, Herre, dröj inte långt borta,
du min styrka, skynda till min hjälp!

Ja, det är inte att undra på att Jesus fann identifikation och samhörighet med den ursprunglige bedjare som formulerade psalmen många hundra år tidigare.

*

Visst är det så att Guds existens och närvaro i en mening inte är beroende av Bibelns ord, men skulle vi bryta ut Bibeln från allt vad Jesus själv lärde och sa blir det, som vi har sett, så många luckor i vittnesbördet om Jesu liv att vi inte förmår att veta vad som blivit kvar. Att ställa bibeln mot uppenbarelsen och bönen är ett lika orimligt motsatsförhållande som att fråga om det är viktigast att andas in eller att andas ut?

Till sist kan vi se ett exempel på hur Ordet fortsätter att vara den tolkningsram inom vilken den uppståndne Jesus förstår sig själv. När han slår följe med de sorgsna och förvirrade lärjungarna på väg till Emmaus läser vi om hur han som är Livets Ord som blev synligt uppmuntrar oss att finna honom i Ordet.

Lukas 24:27

Och med början hos Mose och alla profeterna förklarade han för dem vad som står om honom överallt i skrifterna.

OBSERVERA!!! NYTT DATUM FÖR SOMMARMÖTE MED GENERALKAPITEL 2027

Vid den gångna sommarens årsmöte informerades vi om att nästa års Sommarmöte planeras att äga rum på Nya Slottet Bjärka-Säby 28-31 juli. Vi har nu fått möjligheten att senarelägga mötet med en vecka, vilket vi tror är bättre. Styrelsen och kommunitetsrådet har därför beslutat att Sommarmöte med generalkapitel 2027 genomförs på Nya Slottet Bjärka-Säby onsdag 4 augusti - söndag 8 augusti.

*

Vänd ditt ansikte till mig

Pilgrims höstmöte

23-25 oktober 2026

Program och anmälan: tidskriftenpilgrim.se

*

KURS I ANDLIG TEOLOGI

Hösten 2026 – våren 2027

Kursen i korthet:

- Ett inledande digitalt föredrag i realtid av biskop Karin Johannesson 26 oktober 2026, kl. 18.00.
- Ett digitalt föredrag av Patrik Hagman 18 januari 2027, kl 18.00.
- Ett digitalt föredrag av Samuel Rubensson 8 mars 2027, kl 18.00.
- En avslutande gemensam träff på plats i Linköping torsdag den 6 maj-7 maj 2027 (Kristi himmelfärds dag), med bl a föredrag av biskop Karin. Till den träffen ordnar du själv boende.
- Mellan dessa träffar: lokala samtalsträffar på olika håll i Sverige (och eventuellt andra länder), sammanlagt tre sådana träffar. Anmäler ni er inte som en grupp kommer det samordnas grupper efter första digitala träffen.
- Självstudier: en bok som ni köper själva (Spiritual Theology: The Theology of Yesterday for Spiritual Help Today, av Diogenes Allen) och ett

kompendium med klassiska texter som tillhandahålls vid första digitala träffen.

- Kostnad: 500 kronor, exklusive kost och logi under avslutande träffen i maj.

Kursdeltagare kan med fördel stanna kvar på Vårdnäs stiftsgård hela Kristi himmelsfärdshelgen för att även delta i Johannesakademiens symposium den 7-9 maj 2027. Mer info om det symposiet kommer.

Anmälan: johannesakademin.se

*

Den kontemplativa vägen | Arvet efter Wilfrid Stinissen

1 november

Digital halvdagsretreat som sänds från Treenighetens kapell i Bjärka-Säby.

Program

16.00 Vägledning I Bertil Edin

18.00 Vesper

19.30 Vägledning II Bertil Edin

20.30 Completorium

Bertil Edin är pastor, musiker och mångårig medlem i Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby.

Under vintern utkommer Bertil med en bok på Artos förslag med liknande tema som retreaten.

Länkar med underlag till retreaten skickas ut i samband med månadsbrevet 1 oktober.

Deltagandet i den digitala retreaten är kostnadsfritt.

Ta gärna vara på möjligheten att ge en gåva till SIRA-skolorna och Ekumeniska kommuniteten via ekibs.se

*

Växa och värna | Fördjupningsdag Stockholm

14 november Essinge kyrka och församlingshem 10.30-18.30

Välkommen till fördjupningsdagen *Växa och värna*.

MÅNADSBREV TILL EKUMENISKA KOMMUNITETEN I BJÄRKA-SÄBY

Tillsammans med Västermalms församling inbjuder EKiBS till en dag präglad av bön, reflektion och andlig fördjupning. Under dagen får vi delta i tideböner, föredrag, *Lectio Divina* och en stilla mässa.

För vägledningar står komunitetens visitator, biskop Åke Bonnier samt Åsa Molin, teolog, författare och lärare på ALT (Akademi för Ledarskap och Teologi).

Övrig medverkan från präster i församlingen och medlemmar ur Ekumeniska komuniteten.

Information & anmälan: www.svenskakyrkan.se/vastermalm/kurser

*

MÄSSOR I REGION BJÄRKA-SÄBY OKTOBER 2026

1	12.00	Treenighetens kapell Stilla mässa
3	18.00	Treenighetens kapell Vespermässa <i>Minnesdag - Franciskus av Assisi</i>
8	12.00	Treenighetens kapell Stilla mässa
15	12.00	Treenighetens kapell Stilla mässa <i>Minnesdag - Teresa av Avila</i>
16	8.00	Slottskapellet Nya Slottet Vardagsmässa i retreat
17	8.00	Slottskapellet Nya Slottet Vardagsmässa i retreat
18	8.00	Slottskapellet Nya Slottet <i>Att leva tillsammans</i>
22	12.00	Treenighetens kapell Stilla mässa

MÅNADSBREV TILL EKUMENISKA KOMMUNITETEN I BJÄRKA-SÄBY

	18.00	Vist kyrka Ökenmässa
25	11.00	Domkyrkan <i>Samhällsansvar</i>
28	18.00	Treenighetens kapell Vespermässa <i>Minnesdag - apostlarna Simon och Judas</i>
29	12.00	Treenighetens kapell Stilla mässa

Med önskan om en färgrik hösttid!

Guds frid

